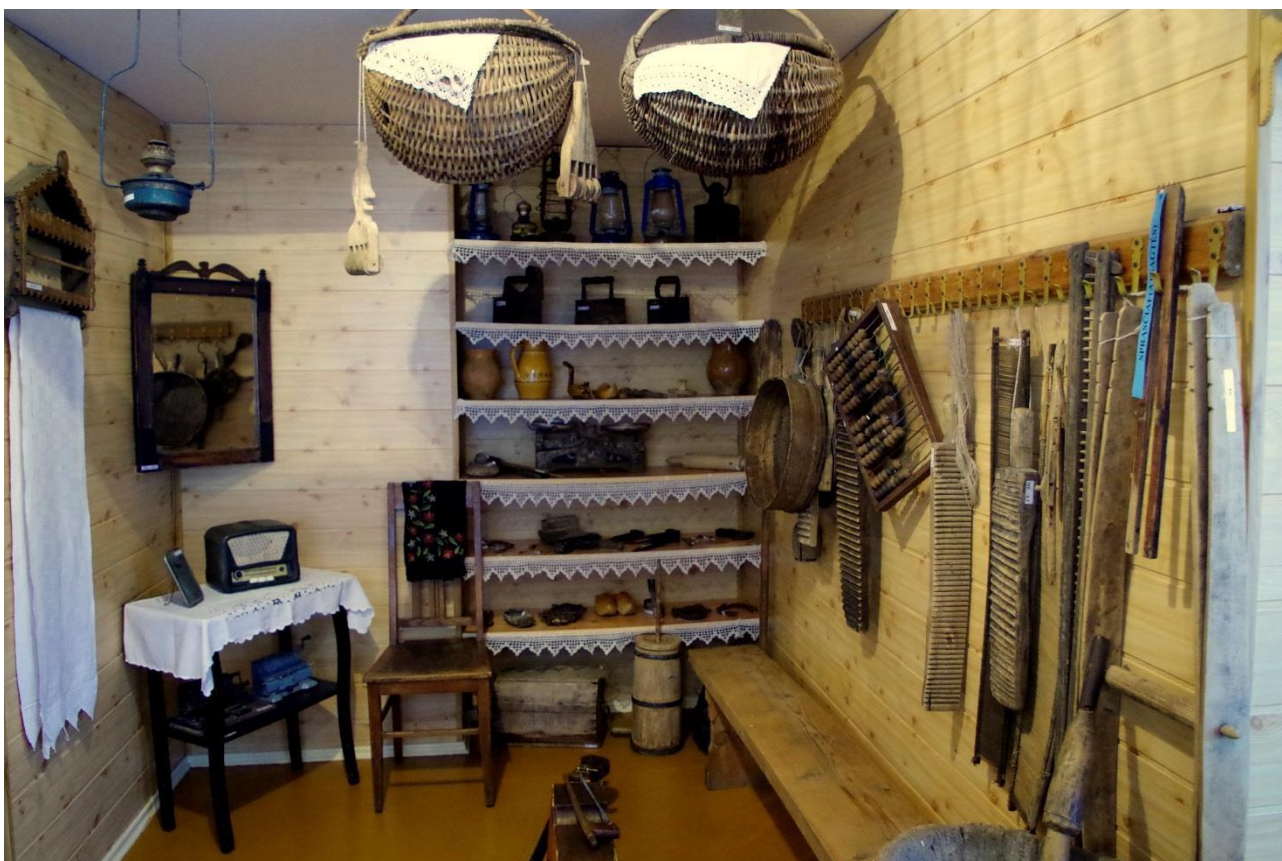

Kauno „Šilo“ pradinės mokyklos Etnografinis muziejus

Svarbi mūsų mokykloje vykdomos etninės kultūros ugdymo sistemos dalis yra mokinių pažintis su įvairiomis senosios lietuvių kultūros sritimis, tradiciniais amatais bei verslais. Ši pažintis būtų neįmanoma be muziejinę vertę turinčių medžiaginės kultūros objektų: senųjų darbo įrankių, namų apyvokos daiktų bei buities rakandų, tautodailės pavyzdžių, audimo staklių ir kt. Todėl mūsų mokykloje įkurtas etnografinis muziejus, kurio eksponatai padeda mokiniams pažinti įvairių regionų senovės lietuvių gyvenimo būdą ir elgseną. Taip pat muziejaus veikla skatina ugdytinius kaupti, rinkti muziejinius eksponatus.

Mokyklos etnografinis muziejus įkurtas 1994 m. Per daugelį metų visos bendruomenės dėka sukaupta per 500 vertingų lietuvių tautos medžiaginės kultūros objektų. Tai audimo staklės ir jų detalės (skietai, ritės, šaudyklės, sprąščiai ir kt.), verpimo rateliai, linų apdorojimo įrankiai (sėtuvė, šukos, bruktuvės ir kt.), darbo įrankiai (pjautuvas, grėbliai, naščiai, spragilas ir kt.), namų apyvokos daiktai (kultuvės, lygintuvai, geldos, sviesto muštuvės, ližės, virduliai, puodai, rėčiai, piesta ir kt.), bičių kopinėjimo įrankiai, kraičio skrynia ir kt. Muziejuje sukaupta nemažai namų puošybos elementų, įvairių audimo pavyzdžių (tautinių kostiumų detalės, juostos, rankšluosčiai, staltiesės, skaros ir kt.), senoviniai spaudiniai, maldaknygės, Užgavėnių kaukės. **Edukacija**

Muziejus siūlo aktyvią edukacinę veiklą. Eksponatai ne tik rodomi, bet ir naudojami užduotims bei žaidimams. Taip vaikams leidžiama tiesiogiai prisiliesti prie daikto, sužinoti jo istoriją.

Daugelį metų ugdytinius į muziejų traukė netradicinė aplinka – kaimiškos trobos įvaizdis, kuriame stovėjo veikiančios audimo staklės, verpimo ratelis, kiti audimo ir verpimo darbų reikmenys, lentynose gulėjo senovės buities ir apyvokos daiktai, senovinė literatūra ir kt. Vaikai buvo mokomi taisyklingai juos pavadinti, išsiaiškinti jų paskirtį, prisimindami senolių išmintį, dalytis patirtimi apie orų spėjimus, mįsles, patarles, buities darbus ir kt. Čia vykdavo praktiniai užsiėmimai: „Senoviniai darbo įrankiai“, „Senoviniai buities daiktai“, „Lino darbai“, „Senolių kaimo gryčioj...“, „Audimo raštai“, „Žaislai iš šiaudų“, „Tautinis kostiumas“, „Užgavėnių kaukės“, „Margučiai“, „Kalendorinės šventės“ ir kt.

Audimo pamokėlės

Foto galerija – "Senasis muziejus"

Edukacinės programos

Muziejus vykdo švietėjišką veiklą. Į muziejaus veiklą aktyviai įtraukiami ir tėvai, ir seneliai. Kaip žinia, šeima yra kultūrinių, dorovinių vertybių puoselėtoja ir skleidėja. Jos narių buvimas kartu, bendra kūryba, tikslai stiprina darną ir tvirtumą bei padeda efektyvinti etninės kultūros ugdymą. Bendra veikla atsispindi įvairiose edukacinėse programose: „Duonelės kelias“, „Turtingas kaip ruduo“, „Lino kelias“, „Atbėga elnias devyniaragis“, „Lietuvos partizanų keliu“, „Čiuž čiužela“, „Velykų rytą lelija pražydo...“ ir kt.

2006 – 2007 m. vykdyta edukacinė programa **“Auskim, sesutės, drobeles”**. Mokyklos bendruomenė surengė parodą “Močiutės skrynią pravėrus”. Tėvelių, mokinių, bendruomenės dėka buvo pristatyta per 100 tautodailės pavyzdžių (rankdarbiai, audimo pavyzdžiai, šeimų relikvijos). Ypač įsimintina Nepriklausomos Lietuvos laikais išausta balta staltiesė su “Tautiškos giesmės” žodžiais: “Lietuva Tėvyne mūsų, Tu didvyrių žeme”. Ši staltiesė yra išsaugota iki šių dienų ir neabejotinai yra tapusi Kasikauskų šeimos relikvija.

2009 - 2010 m. vykdyta programa **„Lietuva – garbingos istorijos kraštas“**, skirta Žalgirio mūšio 600 metų jubiliejui bei Lietuvos Nepriklausomybės Atkūrimo 20 – mečiui. Jos metu parengta paroda „Senasis Kaunas“, rinkta istorinė medžiaga apie Lietuvos partizanus, surengtas rašinių konkursas. Ketvirtos klasės mokinys Marius Tyla pateikė kraštotylinę medžiagą apie savo prosenelį partizaną Juozą Paliūną – Rytą. Ši medžiaga buvo pristatyta šalies konkursui ir Marius Tyla buvo apdovanotas Lietuvos jaunimo turizmo centro Padėkos raštu.

Muziejuje dažnai lankosi ikimokyklinių (vaikų darželiai: “Pušynėlis“, „Pienė“, „Šnekutis“, „Žemyna“ ir kt.) bei bendrojo lavinimo įstaigų vaikai, pedagogai, mokyklos svečiai ir kt. Mažieji lankytojai ekspozicijų erdvėse gali tyrinėti, mokytis atpažinti kultūrinį tautos palikimą. Viena populiariausių edukacijų (vykdomų ir šiuo metu) yra **„Lino kelias“**. Muziejuje parengta ekspozicija „Linų apdorojimo įrankiai“. Edukacijos metu vaikams sekama pasaka „Lino kančia“, vaikai susipažįsta su linais, jo sėklelėmis – sėmenimis, mynimo, brukimo, šukavimo, verpimo, audimo ir kt. darbais, mokosi į kamuolėlį sukti lino siūlą, mena mėsles ir kt. Praeities žmonių gyvenimo pažinimas, susietas su praktine veikla, vaikams yra įdomesnis ir patrauklesnis, todėl taip pasiekama kur kas daugiau negu pasakojimu.

Edukacinė programa “Lino kelias”

Paroda “Močiutės skrynią pravėrus”

[Foto galerija –
Edukacinės programos”Lino kelias”, ”Lietuva – garbingos istorijos kraštas”, ”Auskim,
sesutės, drobeles”](#)

Renginiai, šventės

Muziejus – atviras kultūros židinys ne tik mokyklos, bet ir mikrorajono, miesto bendruomenei. Čia vykdomi bendri projektai, šventės, renginiai, viktorinos: Rudens lygiadienis - Šv. Mato diena, „Simajudo turgus“, Ožkos diena, advento popietės – vakarai, kalėdinis renginys „Oi atvažiuoja Šv.

Kalėda“, Šv. Agotos diena, Užgavėnės, etninės kultūros viktorina „Kalbus kalba, darbus dirba“, Motinos diena, tautinių švenčių paminėjimai, mokslo metų pradžios ir užbaigimo šventės, konkursai (Valso konkursas, folklorinių šokių varžytuvės „Patrepsynė“ ir kt.). Įvairių renginių metu panaudojami muziejiniai eksponatai. Jie taip pat puošia mokyklos interjerą.

Vienas iš mėgstamiausių renginių mokykloje yra „**Simajudo turgus**“, kuris išaugo iki respublikinio projekto ir vykdomas iki šių dienų. Per daugelį metų šiame renginyje lankėsi mokinių komandos iš Kelmės raj. „Kražantės“ pagrindinės mokyklos, Kaišiadorių raj. Paparčių pagrindinės mokyklos, Alytaus „Sakalėlio“ pradinės mokyklos, Raudondvario „Kriauzų“ mokyklos - darželio, Kauno „Varpelio“, bei Panemunės pradinių mokyklų, Rokų gimnazijos, Vinco Kudirkos progimnazijos ir kt. „Simajudo turgus“ - tai rudens laikotarpio renginys, kuris ugdo savarankiškumą, kūrybą, bendravimo kultūrą, moko komercijos pradmenų perkant ir parduodant. Projekto renginyje visi kartu prisimename senolių papročius, pasibaigus rudens darbams. Čia supažindinami ugdytiniai su senovinio turgaus papročiais, panaudojant tautosaką (mįslės, patarlės, liaudies dainos), žaidimus, šokius, muzikavimą, primenama, kad „Simajudo turgai“ vykdavo Švento Simono ir Švento Judo dienoje – spalio 27 dieną.

Užgavėnės švenčiame visa mokykla. Tai netradicinė šventė, nes tą dieną mokiniai pavirsta į Užgavėnių personažus ir mokyklos kieme surengiame Kanapinio ir Lašininio dvikovą, deginame Morę, šokame Užgavėnių ratelius, dainuojame dainas, aplankome Panemunės Senelių namų gyventojus. Daugelį metų mokyklos mokiniai ir meniniai kolektyvai organizavo Užgavėnių šventę visai Panemunės bendruomenei prie Panemunės bažnyčios.

Pastaraisiais metais mokykloje vyksta **Etninės kultūros viktorina „Kalbus kalba, darbus dirba“**. Tai renginys, skirtas Kauno miesto bei šalies pradinių klasių mokiniams, kurio metu mokiniai plečia etninės kultūros žinias bei smagiai bendrauja. Viktorinoje išradingai pritaikoma pasakojamoji, dainuojamoji ir smulkioji tautosaka, skamba liaudiška muzika. Taip gilėja etninės kultūros suvokimas bei skatinamas bendradarbiavimas etnokultūros srityje tarp Kauno miesto bei respublikos pradinių mokyklų. Džiaugiamės viktorinoje dalyvavusiomis ir puikiai pasirodžiusiomis Kauno miesto komandomis (Panemunės, „Rūtelės“, „Šilo“, A. Bacevičiaus, „Varpelio“ pradinės mokyklos, Rokų gimnazija) bei Alytaus „Sakalėlio“ pradinės mokyklos komanda.

2017 m. Etninės kultūros viktorinos "Kalbus kalba, darbus dirba" nugalėtoja - Alytaus „Sakalėlio“ pradinės mokyklos komanda.

[Foto galerija – Šventės, renginiai](#)

Parodos Parodos ugdo kūrybiškumą, kruopštumą, fantaziją, meninę raišką, originalumą. Mokykloje organizuojamos dailės, kūrybinių darbų, kūrybinių kompozicijų, senovinės fotografijos, senosios atvirutės, Užgavėnių kaukių ir kt. parodos. Jas rengia visa mokyklos bendruomenė. Paminėtinos parodos „Turtingas kaip ruduo“, „Baltų simboliai“, „Baltų simboliai verpstėse“, „Rudens spalvos“, „Senasis kaimas“, „Atbėga elnias devyniaragis“, „Čiuž čiužela“ ir kt.

Muziejus kaupia įdomiausias vaikų pagamintas Užgavėnių kaukes. Šiuo metu jau surinkta per 50 kaukių pavyzdžių, kurios puošia Panemunės biblioteką, seniūnijos patalpas, taip pat mokyklos koridorius.

Paroda "Baltų simboliai verpstėse" su mokytoja Roma Juškiene

[Foto galerija - parodos](#)

Muziejaus vadovai

Nuo pat įkūrimo muziejui vadovavo ME Gražina Kepežinskienė, o vėliau - su MM Lina Butkiene. 2011-2012 metais muziejaus vadovėmis dirbo MM Rūta Žičkevičienė ir VM Irma Rekuvienė.

Muziejaus vadovės Gražina Kepežinskienė ir Lina Butkienė Gerosios patirties sklaida

Už mokyklos muziejinės veiklos organizavimą, jame esančių vertybių panaudojimą ugdymo procese ir tautos kultūros puoselėjimą muziejaus vadovės Gražina Kepežinskienė ir Lina Butkienė yra ne kartą apdovanotos Padėkos raštais bei prizais: Lietuvos Jaunimo turizmo centro (2007, 2008, 2009), Kauno miesto savivaldybės administracijos kultūros ir švietimo departamento ŠUS (2005, 2009), Kauno Jaunųjų turistų centro (2005) ir kt. Padėkomis. G. Kepežinskienė buvo apdovanota ŠMM ministro G. Steponavičiaus Padėkos raštu (Už ilgametę švietėjišką veiklą puoselėjant etninę kultūrą, 2009) bei Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro Padėka (už mokyklinės muziejininkystės, kraštotyrinės ir etnokultūronės veiklos organizavimą bei projektinę veiklą, 2014), o L. Butkienė Lietuvos jaunimo turizmo centro Padėkos raštu bei prizų (Už edukacinių programų, projektų vykdymą ir nuoširdžią kūrybingą švietėjišką veiklą puoselėjant mokyklos muziejų, 2009). Daug pasiekė jaunieji mokyklos kraštotyrininkai. Šalies jaunimo pilietinio ir tautinio ugdymo projekto „Ten, kur senoliai godas goduoja“ konkurse jie laimėjo II vietą (ME Gražina Kepežinskienė ir MM Danguolė Birietaitė), 2008 m. respublikinėje turistinėje – kraštotyrinėje akcijoje „Apjuoskime Lietuvą“ 3a klasės kraštotyrininkai (VM Lina Butkienė) laimėjo II vietą, o folkloro ansamblio „Šilinukai“ kraštotyrininkai – III vietą (ME Gražina Kepežinskienė).

Muziejaus veikla nuolat pristatoma mieste bei respublikoje. Geroji patirtis buvo pristatyta Lietuvos Mokslo akademijoje II lietuvių tautinės kultūros forume „Etnokultūrinis ugdymas: problemos ir perspektyvos“ – 2005, respublikiniuose seminaruose: „Lietuvos tūkstantmečio keliu“ Kelmėje – 2008, „Dainuojamoji tautosaka ir etninė kultūra ugdymo procese“ šalies mokyklų muziejų konferencijoje Vilniuje – 2009, etninės kultūros konferencijose: „Kalendorinės šventės mokykloje: dorinių ir meninių vertybių sąveika“ Vilniuje – 2006, „Etninė kultūra moksleivių ugdymo procese“ Marijampolėje - 2007, Kauno mokyklinių muziejų apžiūros konferencijose: „Mokyklos muziejaus reikšmė bendruomenei“ – 2005, „Mokyklos muziejaus dabartis ir egzistavimo galimybės“ – 2009, „Edukacinių programų naudojimas ugdymo procese“ – 2009, „Kauno „Šilo“ pradinės mokyklos etninės kultūros ugdymo raiška“ LITEXPO parodoje „Mokykla 2012“ Vilniuje ir kt. Muziejaus veikla ne kartą buvo pristatyta specialiame periodiniame leidinyje „Žvirblių takas“ (2012 m., Nr. 1, 2, 3) bei patalpinta youtube - <https://www.youtube.com/watch?v=G1maejh9vk>.

Nuo 2016 metų mokyklos etnografinis muziejus perkeltas į nedideles patalpas, kuriose rengiamos muziejinės ekspozicijos. Daugelis eksponatų eksponuojamos virtualioje erdvėje, renginių, konferencijų, edukacinių programų metu. Šiais mokslo metais mokykla suorganizavo metodinę – praktinę konferenciją „Etninės kultūros ugdymo galimybės šiuolaikinėse edukacinėse aplinkose“, kurioje pristatyta mokykloje vykdoma etninės kultūros bei muziejinė veikla. [Foto galerija – Gerosios patirties sklaida](#)